

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 24.03.2026
Sayı : 1789

10/3944

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Basın ve ifade özgürlüğü, demokratik hukuk devletinin kurucu unsurları arasında yer alan, bireylerin düşünce ve kanaatlerini serbestçe açıklayabilmesinin yanı sıra, halk adına iktidarların denetlenmesi ve toplumsal karar alma süreçlerinin meşruiyeti açısından önemli bir işlev görmektedir. Anayasamızın 28. Maddesi'nde yer alan "Basın hürdür, sansür edilemez" hükmü, basının yalnızca haber aktaran bir araç değil; kamusal yararın gözetilmesini sağlayan, siyasal ve idari gücü şeffaflığa zorlayan, yurttaşların bilgiye dayalı tercih yapabilmesine imkân tanıyan temel bir demokratik mekanizma olması nedeniyle "Basın hürriyeti" başlıklı koruyucu bir hükümdür.

Ancak kamuoyunda "Dezenformasyon Yasası" olarak bilinen 7418 sayılı Basın Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 18 Ekim 2022 tarih ve 31987 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmesiyle gazeteciler üzerindeki baskılar artmıştır. Özellikle "gerçeğe aykırı bilgi", "kamu düzeni" ve "endişe, korku veya panik yaratma amacı" gibi kavramların açık ve nesnel ölçütlere bağlanmaksızın düzenlenmesinin getirdiği belirsizlikler, gazetecilerin kamusal yarar taşıyan haberleri yayımlarken cezai yaptırımlarla karşı karşıya kalabileceği endişesini beraberinde getirmiştir. Eleştirel ve soru soran habercilik pratiği üzerinde önleyici ve caydırıcı bir etki yaratmıştır. Gazetecilik faaliyeti suç ile ifade özgürlüğü arasındaki sınırın muğlaklaştığı bir alana itilmiş ve bu durum basın özgürlüğünü fiilen daraltmıştır.

Düzenlemenin yürürlüğe girmesinden sonra gazetecilere yönelik başlatılan adli süreçler, yasanın basın ve ifade özgürlüğüne karşı fiilî sonuçlarını görünür kılan önemli bir gösterge oluşturmaktadır. Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın (TGS) 2025 Basın Özgürlüğü Raporu'na göre, TCK 217/A "Halkı Yanıltıcı Bilgiyi Alenen Yayma Suçu" iddiasıyla Ekim 2022–Nisan 2025 döneminde en az 67 gazeteci hakkında 85 soruşturma açılmış, 15 gazeteci gözaltına alınmış, 4 gazeteci tutuklanmış ve 27 dava açılmıştır. Son dönemde DW Türkçe muhabiri Alican Uludağ ile BirGün Gazetesi muhabiri İsmail Arı'nın tutuklanmasının ardından haklarında işlem yapılan gazetecilerin sayısı 70'in üzerine çıkmıştır.

Cumhuriyet Halk Partisi, ilgili yasayı Anayasa Mahkemesi'ne taşımış ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'na eklenen 217/A maddesinin Anayasa'nın 2., 13., 25., 26., 28., 38. ve 153. maddelerine aykırılığı gerekçesiyle iptaline karar verilmesi talep etmiştir. Anayasa Mahkemesi'nin 2023/189 sayılı kararında dönemin Anayasa Mahkemesi Başkanı, Başkanvekili ve diğer dört Anayasa Mahkemesi üyesinin karşıoy gerekçelerinde yasanın iptal edilmesi gerekliliğine ilişkin hukuki değerlendirmeleri yer almıştır. Bu karşıoy gerekçelerinde özetle, "...Dava konusu kuralda somut, belirli ve öngörülebilir olan neredeyse tek husus vardır, o da öngörülen hapis cezasının bir yıldan üç yıla kadar olmasıdır. Bunun dışında suçun unsurları ve aranan sâik tamamen soyut, yoruma ve subjektif değerlendirmelere açık mahiyettedir. Bunların başında "gerçeğe aykırı bilgi" ibaresi gelmektedir. Buradaki belirsizlik iki yönlüdür. Birincisi 'gerçek' ibaresi, doğası itibarıyla belirlenmesi zor bir durumu ifade etmektedir. İkincisi 'gerçeğe aykırı' olup olmadığı belirlenecek bilginin alanı oldukça geniş bir şekilde düzenlenmiştir. Ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili olan tüm bilgiler suçun kapsamındadır. Bu kavramların elastiki ve yoruma açık olduğu dikkate alındığında, hemen her türlü bilginin yayılmasının suç kapsamına alındığı anlaşılacaktır" ve "...kamusal faaliyetlerle ilgili ifade açıklamaları bağlamında mutlak gerçeğin kamu gücü otoritesinin elinde olduğu durumda suç isnadı altında olanların mutlak gerçeği ortaya çıkarma imkanları bulunmamaktadır. Hatta bazı konularda 'gerçek' kamu idaresinin gösterdiğinden ibaret görünecektir. Bu durum ise 'sansür ve kanaat denetimi' riskini ortaya çıkaracaktır. Dolayısıyla 'gerçeğe aykırı bir bilgi' ibaresinin normda yer almasıyla hem gerçeğin ne olduğu ve gerçeğe kimin tarafından karar verileceği hususları büyük bir belirsizlik içerisinde bırakılmakta hem de kişilerin, yaydıkları bilginin gerçek olmadığını bilmemeleri halinde dahi cezalandırılabilmelerinin önünde hiçbir engel bulunmamaktadır" ifadeleri ile Anayasa Mahkemesi üyeleri yasa hakkındaki hukuki değerlendirmelerini tarihe not olarak düşmüşlerdir.

Anayasa Mahkemesi üyelerin çoğunluğu ise yasanın iptal talebinin reddine ilişkin kararında suçun oluşabilmesi için 5 şartın birlikte gerçekleşmesi gerektiğini belirterek "...Ceza hukukunda kişinin bir suç nedeniyle cezalandırılabilmesi için suçun maddi ve manevi unsurlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir. Bu kapsamda dava konusu kuralda ilk olarak fail tarafından gerçeğe aykırı olduğu bilinen bir bilginin varlığı gerekmektedir. Yine kurala göre bu bilgi ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili olmalıdır. Kural suçun oluşabilmesi için ayrıca ülkenin iç ve dış güvenliği, kamu düzeni ve genel sağlığı ile ilgili olan ve fail tarafından gerçeğe aykırılığı bilinen bu bilginin kamu barışını bozmaya elverişli şekilde alenen yayılması şartının gerçekleşmesini aramaktadır. Gerçeğe aykırı bilginin kamu

barışını bozmaya elverişli olma şartı suçun maddi unsurlarından biri olarak düzenlenmiştir. Bu bakımdan bir eylemin kural kapsamındaki suçu oluşturduğu yargı makamlarınca değerlendirilirken kamu barışını bozmaya elverişliliği delil ve/veya olgularla ortaya konulacaktır. Son olarak suç ancak gerçeğe aykırı olduğu fail tarafından bilinen bir bilginin sırf halk arasında endişe, korku, panik yaratma saikiyle yayılması hâlinde oluşacaktır” ifadelerini kullanmış ve “Bu itibarla anılan şartlardan herhangi birinin gerçekleşmemesi durumunda kuralda düzenlenen suçun oluşmayacağı açıktır” vurgusunu yapmıştır.

Ancak yasanın uygulanmasında gazetecilere yönelik soruşturmalarda, ilgili madde kapsamında kanunda açıkça tanımlanan suç unsurlarının hiçbirinin somut olayda bulunmamasına rağmen verilen tutuklama kararları ile yargı, suçun oluşup oluşmadığını tartışan bir merci olmaktan çıkarılarak, caydırma ve susturma aracına dönüştürülmektedir. Gazeteci İsmail Arı'nın kanunda belirtilen suçun hiçbir unsuru gerçekleşmemesine rağmen sadece haberleri nedeniyle gözaltına alınmış, haberinin hangi bölümünün gerçeğe aykırı olduğu ortaya koyulmadan hukuksuzca tutuklanmıştır.

Basın faaliyetinin cezai soruşturma tehdidi altında yürütülmesi, gazeteciliği kamu yararına haber üretme işlevinden uzaklaştırmakta; haberin doğrulanması, yayımlanması ve kamuyla paylaşılması süreçlerinde ciddi bir baskı unsuru oluşturmaktadır. Bu durum, basın özgürlüğünü anayasal bir güvence olmaktan çıkarıp fiilen sürekli gözetim ve müdahale altına alınan bir alan hâline getirmekte, gazetecilerin mesleki bağımsızlığını ve kamusal denetim işlevini ağır biçimde sınırlandırmaktadır.

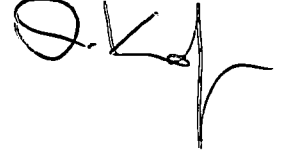
Gazetecilere yöneltilen adli baskının yaygınlaşması, yalnızca cezalandırılan gazeteciler bakımından değil, tüm gazeteciler açısından bir oto-sansür iklimi yaratmaktadır. Çünkü gazetecilik, doğası gereği riskli ve çoğu zaman iktidarı, kamu gücünü ve toplumsal güç ilişkilerini sorgulayan bir faaliyettir. Gazetecilik faaliyetinin sürekli soruşturma, gözaltı ve tutuklama tehdidi altında yürütülmesi, haberin doğrulanması ve yayımlanması süreçlerinde mesleki cesareti zayıflatır ve kamusal yarar taşıyan birçok bilginin dolaşıma girmesini engelleyen bir konuma sürüklemiştir.

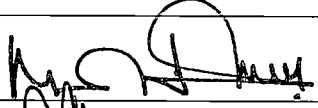
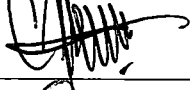
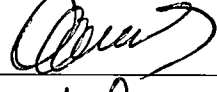
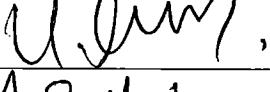

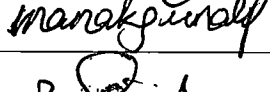
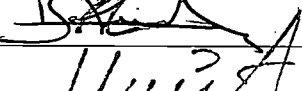
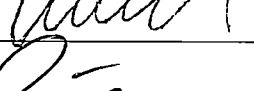

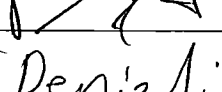
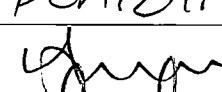
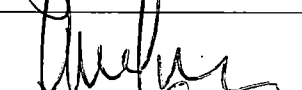
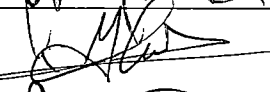
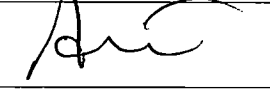

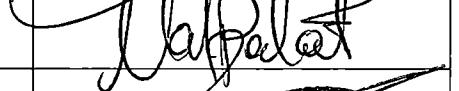

Bu bağlamda, 2022 yılı Ekim ayında yürürlüğe giren ve kamuoyunda “Dezenformasyonla Mücadele Yasası” olarak adlandırılan düzenlemenin, gazetecilere yönelik baskı ve sansür aracı haline dönüştürülmesi yönündeki hukuk dışı uygulamalar ile basın ve ifade özgürlüğü açısından yarattığı olumsuz etkilerin araştırılması, düzenlemenin halkın haber alma hakkını ihlal eden yönlerine karşı yasal-idari tedbirlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa’nın 98’inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 104 ve 105’inci maddeleri gereğince bir Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini arz ederiz.

Okan KONURALP

Ankara Milletvekili

MİLLETVEKİLİ ADI SOYADI	BÖLGESİ	İMZA
Nail GİLER	Kocaeli	
Gizem ÖZKAN	Muğla	
Orhan SARIBAL	Bursa	
Ulku Gökçüler	Etiler	
Jale Nur SÜHÜ	ESKİŞEHİR	
Suat ÖZGAĞDAP	İSTANBUL	
İNAN AKGÜN ALP	KARS	
Seymen Bilbul	Aydın	
Ümit ÖZDE	İzmir	
SEMRA DİNLER	ANKARA	
Şeref ARPAÇI	Deirli	
G. Bicer Karaca	Çeşme	
Yunus Emre	İstanbul Mv.	
ÖZGÜR KARAKÖZ	Aydın Mv	
Hasan ÖZTÜRK	Bursa Milletvekili	
Ahmet Baran YAZGAN	Edirne Milletvekili	
A. Tunc ÖZGEN	İzmir	
Şeyit Toran	Ordu	
Mahir PAÇI	İzmir	
İmer Fethi GÖRER	Adana	